

| TEKST Mechtelt Lindenhovius

Volgens PvdA'ers Jeroen Recourt en Ed Groot moet er een openbaar register komen voor aandelen in BV's en niet beursgenoteerde NV's. Notarissen kunnen dan zien wie er achter allerlei transacties zitten en zo effectiever vastgoedfraude

tegengaan. Zij stelden dit voor tijdens de behandeling van de wijzigingen in de Wet op het notarisambt, eind januari. Staatssecretaris Frank Weekers (VVD) van Financiën gaat nu serieus bekijken of zo'n register de moeite waard is. Is dat ook zo?

'Ik ben het hiermee niet eens. Uit het door een scriptiestudent van mij, Tijmen Klein Bronsvort, via de KNB verricht onderzoek blijkt dat het belangrijkste probleem van het aandeelhoudersregister is dat het niet betrouwbaar is. Voor uitgifte en levering van aandelen is inschrijving niet constitutief. Ook voor andere inschrijvingen is er geen sanctie. Regelmatig is het register zoekgeraakt. Een nieuwe regeling voor het aandeelhoudersregister, waar een centraal (digitaal) aandeelhoudersregister deel van uitmaakt, is vanuit de gedachte dat het register thans, indien het al voorhanden is, weinig betrouwbaar is, dan ook zeer aan te bevelen. In deze nieuwe regeling moet, naast het door de politiek kennelijk gewenste element van misbruikbestrijding, in het bijzonder aandacht worden besteed aan de

bevordering van de rechtszekerheid zowel vanuit goederenrechtelijke als vennootschapsrechtelijke optiek. Zo is denkbaar dat inschrijving in het register wel een constitutief vereiste wordt voor overdracht, uitgifte of verpanding van aandelen. De notaris zou ook een belangrijke rol kunnen spelen bij het bijhouden van de juiste informatie in het register, onverminderd de verantwoordelijkheid daarvoor van de vennootschap zelf. Mits de privacy gewaarborgd is, dat wil zeggen alleen notarissen en overheidsinstanties toegang krijgen tot een centraal (digitaal) aandeelhoudersregister, zou ik menen dat de rechtszekerheid hierdoor wordt bevorderd. Het lijkt mij overigens een illusie dat het aandeelhoudersregister een gelijkwaardig karakter krijgt als het Kadaster.'

Stelling:

'Een centraal (digitaal) aandeelhoudersregister:

**wonder-
middel
voor alles'**

*Niek Zaman, bijzonder hoogleraar Notarieel Ondernemingsrecht
Universiteit Utrecht en notaris bij Loyens & Loeff*

*Arnaud Wilod Versprille,
notaris bij Olenz Notarissen*

'In Nederland is het onroerendgoedverkeer goed geregeld. Doordat het notariaat toegang heeft tot een centraal register is de overdracht van onroerend goed snel en rechtszeker en in vergelijking tot andere landen ook goedkoop.

Door de toegankelijke informatie kan het notariaat ook als poortwachter fungeren. Het lijkt logisch eenzelfde systeem voor aandelenoverdrachten in te voeren. Efficiënt ondernemingsrecht versterkt Nederland als vestigingsland van ondernemingen, wat voor de gehele Nederlandse economie van belang is. Bij een aandelenoverdracht gaat de notaris nu af op gegevens verstrekt door het bestuur van de vennootschap en onderzoekt deze. Deze gegevens zijn vaak niet juist of onvolledig door een zoekgeraakt of slecht bijgehouden aandelenregister. Toch weet de notaris door titelonderzoek voldoende rechtszekerheid te bieden. Procedures omtrent overdrachten komen immers zelden voor. Een centraal aandeelhoudersregister kan de kosten van een aandelenoverdracht beperken door een efficiënter onderzoek naar de herkomst van aandelen. Doordat alle gegevens compleet

zijn, zal de notaris ook veel beter in staat zijn om zijn poortwachterfunctie te vervullen. Maar het handelsverkeer kent wel bijzondere aspecten. Volkomen transparantie leidt niet tot een bevordering van de economische groei. Partijen moeten onzichtbaar voor het publiek in andere rechtspersonen kunnen participeren. Als die onzichtbaarheid wordt aangetast, is de kans groot dat buitenlandse rechtsvormen interessanter worden. Wat gevolgen heeft voor de concurrentiepositie van Nederland als vestigingsland. Het register moet dus slechts toegankelijk zijn voor bepaalde toezichthouders en partijen die geheimhoudingsplicht hebben. Het notariaat is bekend met geheimhouding en de KNB heeft blijk gegeven registers efficiënt bij te kunnen houden. Zij zou die rol uitstekend kunnen vervullen. Het register zou ook certificaten en lidmaatschapsrechten van coöperaties kunnen omvatten.'

Jeroen Recourt, Tweede Kamerlid voor de PvdA

'Achterdocht is op zijn plaats als iemand een wondermiddel probeert te verkopen. Die bestaan immers niet, goede producten gelukkig wel. Het centraal aandeelhoudersregister is

zo'n goed product. Mijn collega Ed Groot en ik hebben op een voorstel van notaris Hans Erkamp, de initiatiefnota 'een centraal aandeelhoudersregister voor besloten- en (niet beursgenoteerde) naamloze vennootschappen' ingediend. Met deze nota willen wij dit goede product aan de man brengen bij mijn collega's in de Tweede Kamer. De totstandkoming van een centraal aandeelhoudersregister in combinatie met de tussenkomst van de notaris bij aandelentransacties maakt dat er een beter zicht komt op de UBO, op tot nu toe ondoorzichtige constructies met BV's en onduidelijke belangen van natuurlijke en rechtspersonen. Witwasconstructies kunnen beter worden tegengegaan omdat geldstromen inzichtelijker worden en de notaris beter in staat wordt gesteld om de regels op grond van de Wwft na te leven. Ten slotte kan er een betere belastingheffing plaatsvinden, zowel van overdrachts-

belasting als van inkomstenbelasting. De rol van de notaris als poortwachter van de bovenwereld wordt met ons voorstel versterkt. Zonder centraal register is de notaris bij bijvoorbeeld onroerendgoedtransacties als het ware aan één oog blind. Dat geldt ook voor andere toezichthouders als het BFT en de fiscus. Met het register wordt de notaris niet meteen een "Arendsoog", maar wat hij, en met hem de andere belanghebbenden, wel gaan zien, zijn die vennootschappen die mist creëren met bijvoorbeeld een vlucht in buitenlandse vennootschappen. Dat geeft focus. En dan vergeet ik nog een belangrijk argument: de consument betaalt geen cent teveel omdat opstart- en uitvoeringskosten naar verwachting een zeer bescheiden bedrag per mutatie zullen zijn. Heb ik u overtuigd? Verkocht!'

Geertjan Sarneel, voorzitter Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

'Het initiatief van de Tweede Kamerleden Recourt en Groot is een mooi voorstel, maar zal in de praktijk weinig toegevoegde waarde hebben. In de eerste plaats hebben notarissen, andere professionele dienstverleners (zoals accountants) en banken al de mogelijkheid en de wettelijke plicht om bij twijfel (lees: risicovollere transacties) in het kader van de Wwft vragen te stellen over de eigendomsverhoudingen en de identiteit van de uiteindelijke gerechtigden (UBO's). Daarom is nieuwe wetgeving niet nodig, maar is het wenselijk dat bestaande wetgeving eindelijk wordt gebruikt. In de tweede plaats heeft het geen zin als alleen in Nederland deze verplichting wordt ingevoerd. Zoals we vaker bij de introductie van

'De KNB staat positief tegenover een centraal digitaal aandeelhoudersregister. De recente publicaties in het FD over misbruik van zowel BV's en Engelse ltd's laten zien dat een centrale registratie van aandeelhouders zeer zinvol is. Op verzoek van het bestuur van de KNB zijn adviezen in de maak van de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht en de Commissie Pand- en Aandeelhoudersregisters. In de loop van maart zal het KNB-bestuur naar aanleiding van deze adviezen een definitief standpunt innemen. Zonder op deze adviezen te willen vooruitlopen, wil ik al wel kwijt dat door openbare digitale aandeelhoudersregistratie de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsland voor ondernemingen onnodig onder druk

wordt gezet. Aandeelhoudersregisters bevatten privacygevoelige informatie. Waar het digitale aandeelhoudersregister als een te grote inbreuk wordt ervaren, kunnen ook bonafide buitenlandse ondernemingen besluiten uit Nederland weg te blijven en kunnen ook bonafide ondernemingen die door ingezetenen worden gecontroleerd, besluiten te kiezen voor een buitenlandse rechtsvorm. Het heeft daarom de voorkeur een dergelijk register alleen toegankelijk te maken voor een beperkte groep functionarissen. Daarnaast kan de invoering van een centrale registratie van rechten en rechthebbers op aandelen aanleiding zijn om een fundamentele wijziging te overwegen van de regeling voor de overdracht van aandelen en de vestiging van beperkte rechten. In het bijzonder denk ik dan aan de vraag of de inschrijving in het nieuwe centrale register voorwaarde zou moeten worden voor de geldigheid van overdracht. De KNB ontraadt op dit moment zo'n verdergaande wijziging in de wetgeving. Minimale regelgeving, slechts ziende op de verplichting tot inschrijving in het centrale register en op de mogelijkheden voor raadpleging, zou thans voldoende moeten zijn.'

nieuwe nationale wetgeving hebben gezien, zal dan alleen maar een verplaatsing van het probleem plaatsvinden. Buitenlandse vennootschappen, stichtingen, administratiekantoren en trustmaatschappijen zullen ter afscherming van de aandeelhouders de aandelen in Nederlandse onroerendgoedmaatschappijen gaan houden. Per saldo meer administratieve rompslomp en feitelijk geen oplossing van een bestaand probleem. Ik stel dan ook voor meer in te zetten op het verbeteren van de kennis van de professionele dienstverleners en het professionaliseren van hun dienstverlening op het terrein van de Wwft. *Substance over form!*'

Frank Erkens, managing director Holland Integrity Group